

Annettu
16.2.2005

Nro
SM-2005-00761/Vi-3

Voimassaoloaika
1.3.2005 – 28.2.2008

Säädöspohja
Tieliikennelaki 108 a §

Kohderyhmä
Poliisi

Kumoaa
SM:n ohje SM-2002-1769/Vi-2

AJOKIELTOON MÄÄRÄÄMINEN TOISTUVIEN LIKENNERIKKOMUSTEN VUOKSI

YLEISTÄ

Tieliikennelain muutos (1103/2004) tulee voimaan 1.3.2005. Muutos koskee rikosperustein määrättäviä määräaikaisia ajokieltoja, joissa toimivalta on tuomioistuimella ja poliisilla.

Siirtymäsäännösten puuttuessa ja koska kyse on rikosoikeudelliseen rangaistukseen verrattavasta seuraamuksesta (rikosoikeudellinen turvaamistoimenpide), noudatetaan tekohetkenä voimassa ollutta lakia, joka johtaa tekijän kannalta lievempään seuraamukseen.

Jos kaikki ajokieltoon vaikuttavat teot on tehty ennen uusien säännösten voimaantuloa, sovelletaan vanhoja säännöksiä.

Tässä ohjeessa olevaa, ajokiellon pituutta ohjaavaa taulukkoa sovelletaan sellaisenaan, kun kaikki ajokieltoon vaikuttavat teot on tehty 1.3.2005 voimaantulevan lain aikana.

Vakavaa piittaamattomuutta ei oteta huomioon toistuvia liikenne rikkomuksia laskettaessa eikä sillä ole katkaisevaa vaikutusta toistuvien liikenne rikkomusten kertymiseen.

Seuraamuksina toistuvista liikenne rikkomuksista ovat **ajokielto tai varoitus**.

Ajokielto on ensisijainen seuraamus. Varoituksen antaminen on mahdollista vain laissa tarkoitettulla erityisellä perusteella. Ajokorttiasetuksen 49a §:n perusteella ajo-oikeuden haltija saa ennen ajokieltoon määräämisen edellytysten täyttymistä ajoneuvohallintokeskukselta kirjallisen muistutuksen ajokiellon uhasta.

Poliisin tekemästä ajokieltopäätöksestä valitetaan hallinto-oikeuteen.

SÄÄDÖSPERUSTA

Tieliikennelain muuttamisesta annetun lain (1103/2004) 75 §:n 2 momentin 5-kohdan mukaan poliisin on **määrättävä ajo-oikeuden haltija ajokieltoon**, jos hän on

1. vähintään neljästi kahden vuoden kuluessa
tai
2. kolmasti vuoden kuluessa syylistynyt

moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessaan tieliikennelain tai rikoslain 23 luvun 1 tai 11 §:n nojalla rangaistavaan tekoon
taikka

ajoneuvolain (1090/2002) 96 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ajoneuvorikkomukseen
taikka

liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetun lain (546/1998) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettuun paljastinlaiterikkomukseen.

Rikesakoista otetaan huomioon vain ylinopeusrikkomukset.

Uusien kuljettajien rikkomuksiin puututaan herkemmin tieliikennelain 75 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla. Ajo-oikeuden haltija, joka tieliikennelain 72 §:n 2 momentissa tarkoitettua kaksivuotista voimassa olevaa ajo-oikeuden aikana tai moottoripyörän ajo-oikeuden haltija, jolla ei ole auton ajo-oikeutta kahden vuoden aikana moottoripyörän ajo-oikeuden saamisesta syylistyy

1. kolmesti kahden vuoden kuluessa
tai
2. kahdesti vuoden kuluessa

edellä mainittuun tekoon, **on määrättävä ajokieltoon**.

Toistuvista liikennesrikkomuksista ajokiellon määrää tieliikennelain 78 §:n 3 momentin mukaan poliisi. Ajokielto määrätään olemaan voimassa vähintään yksi ja enintään kuusi kuukautta.

Ajokiellon asemesta voidaan kuljettajalle antaa varoitus tieliikennelain 80 §:ssä sanotuilla edellytyksillä.

AJOKIELTOON MÄÄRÄÄMINEN

Ajokiellosta päätettäessä tulee kuulla toimenpiteen kohteena olevaa ajo-oikeuden haltijaa. Tavoitteena on kuulemistilaisuuden kehittäminen laaja-alaiseksi **puhutteluksi**, jonka tarkoituksena on vuoropuhelun aikaan saaminen kuljettajan ja poliisin välillä ajokäyttäytymisen ja siihen johtaneiden syiden pohtimiseksi ja muutoksen aikaansaamiseksi ajokäyttäytymisessä. Menettelyä tullaan kehittämään.

Ajokiellon kesto on vähintään yksi kuukausi ja enintään kuusi kuukautta.

Ajokiellon kesto määrättäessä otetaan tieliikennelain 78 §:n 4 momentin mukaan huomioon vain ne vaikutukset, jotka ajokiellolla on ajokieltoon määrättävän toimeentuloon ja välttämättömään liikkumiseen.

Välttämätön liikkuminen voi johtua elinolosuhteista, joissa asiointimatkat on tehtävä omalla autolla, koska julkista liikennettä tai muuta korvaavaa liikennettä ei ole käytettävissä.

Myös ajokieltoon määrättävästä henkilöstä riippuvaisen perheenjäsenen välttämätön liikkuminen otetaan huomioon. Perheenjäsenen **kuljetustarpeet** otetaan huomioon esimerkiksi silloin, kun perheenjäsen tarvitsee säännöllistä sairaanhoitoa tai kuntoutusta ja on kuljetuksissaan riippuvainen ajokieltoon määrättävästä.

Ajokiellon vaikutukset **toimeentuloon** voidaan ottaa huomioon ajokiellon pituudessa säädettyjen vähimmäispituuksien rajoissa. Ajokiellon pituutta lyhentävinä tekoina voi olla teot, joiden vaikutukset liikenneturvallisuuteen ovat lähinnä välillisiä ja kun niiden ei voida katsoa kuvastavan tekijän huolimattomuutta tai välinpitämättömyyttä säännöksistä ja määräyksistä. Tällaisena lievänä rikkomuksena voi tulla kyseen esimerkiksi vähäinen tavaraliikenteen ylikuorma. Ajo- ja lepoaikasäännösten laiminlyönteihin ei kuitenkaan voida suhtautua lievemmin niiden vakavan luonteen vuoksi.

Normaalista ajokieltoajasta poikkeamisen syyt on aina merkittävä päätökseen.

Ajokiellon määrääminen

Ajokiellon kestoa harkittaessa tulee ottaa huomioon

- 1. käsiteltävinä olevien tekojen ja rikkomusten määrä,**
- 2. seuraamukset ja päiväsakkojen lukumäärä,**
- 3. aikaisemmat rikkomukset ja ajokieltoratkaisut**

Seuraavassa taulukossa on vasemmanpuoleisessa sarakkeessa normaalin ajokiellon pituus, keskimmaisessä sarakkeessa sen edellytykset ja oikeanpuoleisessa sarakkeessa ajokiellon vähimmäis- ja enimmäiskesto eli liukumarat.

Ajokiellon kesto	Edellytykset	Liukuma
6 viikkoa	1. Tekoja on vähimmäismäärä eikä yhdestäkään teosta yli 15 päiväsakon rangaistusta ja päiväsakkojen yhteenlaskettu lukumäärä on enintään 35. 2. Tekoja 1-2 yli vähimmäismäärän ja kaikki rangaistukset ovat rikesakkoja.	1 – 2 kuukautta
12 viikkoa	1. Tekoja 1–2 yli vähimmäismäärän tai 2. yksi vähintään 16 päiväsakon rangaistus tai päiväsakkojen yhteenlaskettu lukumäärä 36-50	2 - 4 kuukautta
18 viikkoa	1. Tekoja 3 tai enemmän yli vähimmäismäärän tai 2. päiväsakkojen yhteenlaskettu lukumäärä yli 50.	4 – 6 kuukautta

Uusijalla normaali ajokieltoaika on puolitoistakertainen kuitenkin ylittämättä enimmäisaikaa.

Uusijalla tarkoitetaan jäljempänä henkilöä, joka on ollut ajokorttitoimenpiteen kohteena toistuvien liikenerikkomusten vuoksi edellisen **kolmen vuoden** aikana.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Ajokielto on määrättävä pantavaksi täytäntöön **välittömästi**, kun päätös ajokiellosta on tehty.

VAROITUKSEN ANTAMINEN

Ajokieltoon määräämisen sijasta poliisi voi tieliikennelain 80 §:n 1 momentin nojalla antaa ajo-oikeuden haltijalle varoituksen, jos ajo-oikeus on ajo-oikeuden haltijan toimeentulon tai liikkumisen vuoksi välttämätön siten kuin kohdassa ”ajokiellon kesto” sanotaan. Tämä edellyttää että käsiteltävinä olevien liikenerikkomusten **ei ole katsottava osoittavan piittaamattomuutta tieliikennettä koskevista säännöksistä ja hänelle niiden rikkomisista tuomituista tai määrättyistä seuraamuksista.**

Lainkohdassa tarkoitettua piittaamattomuutta arvioitaessa on merkitystä sillä onko kyse toistuvista, samanlaatuisista rikkomuksista. Esimerkiksi toistuvat ylinopeusrikkomukset osoittavat piittaamattomuutta lain säännöksistä ja niiden perusteella määrättyistä seuraamuksista.

Suuri ajomäärä ei vaikuta lieventävästi seuraamusta arvioitaessa. Täten esimerkiksi ammattikuljettajien rikkomuksiin ei tule yleisesti suhtautua muiden kuljettajien rikkomuksista poiketen.

Varoituksen käyttöä arvioitaessa otetaan huomioon kuljettajan edellytykset havaita rikkomus kuten esimerkiksi tavaraliikenteessä pieni ylikuorma kuljettajan huomaamatta. Jos kuljettajalla on huomattava ylikuorma tai jatkuvasti toistuva ylikuorma, ei varoitusta voi käyttää.

Jos ajo-oikeuden haltija syyllistyy **vuoden** kuluessa varoituksen saamisen jälkeen yhteenkin ajokieltorikkomuksiin kuuluvaan tekoon, on hänet määrättävä ajokieltoon, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Eriytyiseksi syyksi voidaan tässä katsoa vain poikkeuksellisen vakava menetys kuten työsuhteen irtisanominen.

Perusteet varoituksen antamiseen ajokiellon sijasta on aina merkittävä perusteltuina päätökseen.

Hallitusneuvos,
hallintojohtaja

Arto Nieminen

Ylitarkastaja

Leena Piipponen